

Aan de voorzitter van het Bestuurlijk Overleg Waddengebied
Mevrouw C. van Nieuwenhuizen-Wijbenga
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Leeuwarden, 14 juni 2021

Kenmerk: 20210610-03

Betreft: advies OBW over het Uitvoeringsprogramma 2021-2026, de Aanpak
Impactanalyse en duurzame Kennishuishouding.

Geachte mevrouw Van Nieuwenhuizen,

U heeft ten behoeve van het Bestuurlijk Overleg Waddengebied van 24 juni 2021 aan het Omgevingsberaad Waddengebied (OBW) verzocht op drie punten advies uit te brengen. Het gaat om de vervolgstappen om te komen tot een Uitvoeringsprogramma van de Agenda voor het Waddengebied 2050 voor de periode van 2021-2026, de aanpak van de door de Tweede Kamer gevraagde impactanalyse en verwezenlijking van een duurzame kennishuishouding voor het Waddengebied.

Om tot deze adviezen te komen is het OBW op 3 juni digitaal bijeen gekomen en heeft deze onderwerpen besproken. Met deze brief zal ik achtereenvolgens kort op deze drie punten ingaan en hierover adviseren namens de leden van het OBW.

Uitvoeringsprogramma 2021-2026

De leden van het OBW constateren dat het huidige concept niet zover is om inhoudelijke besluiten te nemen. Zij zien voor zich dat het komend halfjaar er nog intensieve gesprekken nodig zijn om tot een afgewogen en gedragen Uitvoeringsprogramma te komen. Zij kunnen zich vinden in het voorstel hier meer tijd voor te nemen en adviseren derhalve positief over de voorgestelde aanpak.

Het OBW ziet voor het komend halfjaar nog vele vragen voor zich die beantwoord moeten worden, zoals:

- Hoe zorgen we ervoor dat het Uitvoeringsprogramma toewerkt naar het bereiken van de hoofddoelstelling en hoe meten we de voortgang?
- Hoe ziet de inhoudelijke en financiële koppeling van het Uitvoeringsprogramma met andere programma's eruit?
- Hoe verhoudt het integraal beheerplan van de Beheerautoriteit/beheerderscollectief Waddenzee zich tot het Uitvoeringsprogramma?
- Hoe worden de resultaten en de aanpak van het Programma Rijke Waddenzee meegenomen naar het Uitvoeringsprogramma?
- Hoe wordt een integrale afweging gemaakt?

- Hoe komen we tot een gedragen Uitvoeringsprogramma waar elke partij zich in kan herkennen?
- Hoe houden we iedereen – burgers en volksvertegenwoordigers- aangehaakt en betrokken?
- Wat is de te volgen procedure bij het vaststellen van het Uitvoeringsprogramma?

De Waddenacademie biedt aan om mee te denken in een systematiek hoe te komen tot een integrale afweging van de doelen binnen het uitvoeringprogramma. Het OBW kan zich voorstellen dat van dit aanbod gebruik gemaakt wordt.

Impactanalyse

In de vergadering van 24 juni ligt ter bespreking een voorstel voor, over de aanpak van een impactanalyse van het Uitvoeringsprogramma voor het Waddengebied. Aanleiding was de motie Dijkstra en Geurts die in december 2020 door de Tweede Kamer is aangenomen. U heeft toen aangegeven dat, parallel aan het opstellen van het Uitvoeringsprogramma, wordt gewerkt aan het opstellen van een brede impactanalyse om zo de effecten op 'ecologie en economie in balans' met elkaar te kunnen afwegen.

Het OBW adviseert positief over de voorgestelde aanpak. Daarbij wil het OBW nog wel het volgende onder uw aandacht brengen.

Er zijn door de Tweede Kamer in dezelfde vergadering meerdere moties aanvaard. Zo is ook de motie van Dik-Faber en De Groot over het komen tot een afwegingskader voor de kernwaarden van de Waddengebied aangenomen. Zowel bij de uitkomsten van de impactanalyse als bij het toepassen van het afwegingskader kan uiteindelijk gezocht worden naar aanpassingen in het beleid. In het Waddengebied ziet het OBW genoeg voorbeelden van economische activiteiten waarbij zowel oog is voor de kernwaarden als voor de economische sector. Te denken valt bijvoorbeeld aan de convenanten over de visserij en aan afspraken over activiteiten in de havens. Het gaat er niet om de uitkomsten van de impactanalyse en het afwegingskader absoluut te maken maar juist om die met elkaar te verbinden. Het OBW ziet wel dat dit lastig is maar het verleden heeft bewezen dat het kan.

Duurzame kennishuishouding

Het Bestuurlijk Overleg Waddengebied heeft met het bereiken van een duurzame kennishuishouding twee doelen voor ogen:

1. Het realiseren van een duurzame inrichting van de kennishuishouding en de rol daarin voor verschillende partijen, waaronder de Waddenacademie.
2. Het realiseren van een gezamenlijke aansturing van kennisontwikkeling en het opstellen van een gezamenlijke kennisagenda gekoppeld aan vragen over beleid, beheer en gebruik van het Waddengebied.

U bespreekt in de vergadering daartoe het Eindbeeld van een duurzame kennishuishouding voor het Waddengebied. Daarbij komt aan de orde het voorstel om een onafhankelijke kennisregisseur aan te stellen die werkt onder de verantwoordelijkheid van het BOW. Tevens wordt voorgesteld de Waddenacademie om te vormen tot een instelling die de kennisregie op zich kan nemen en dat de financiering daarvan tot en met 2022 tot maximaal 1,1 miljoen euro gegarandeerd wordt.

Het OBW ziet dat dat met het voorstel dat ter bespreking op tafel ligt het BOW een fundamentele andere weg inslaat dan tot nu werd gevolgd. Dat maakt het spannend en het vraagt zorgvuldigheid.

Het OBW kan zich vinden in de voorgestelde richting maar wil wel de volgende drie aandachtspunten aan de orde stellen.

Het eerste aandachtspunt is dat het OBW met name de koppeling van de duurzame kennishuishouding aan de breedte van de Agenda voor het Waddengebied 2050 van belang vindt. Het OBW adviseert om breed in Nederland te kijken waar die kennis aanwezig is en het onderzoek kan plaatsvinden. Een goed voorbeeld hiervan is de Havenmonitor dat jaarlijks door Erasmus Universiteit wordt opgesteld. Ook inhoudelijke en financiële afstemming met de onderzoekagenda's van de ministeries van LNV, IenW en OCW betreffende het Waddengebied ziet het OBW als essentieel en het OBW adviseert om daartoe de mogelijkheden te onderzoeken. Waar het het OBW om gaat is dat er één plek voor het Waddengebied is waar zicht is welke onderzoeken er lopen, gaan lopen en welke onderzoeken er al zijn geweest en wat daar dan de resultaten van zijn.

Het tweede punt dat ik aan de orde wil stellen is dat in het OBW door de landbouw en visserij de zorg is uitgesproken of de Waddenacademie in staat is deze nieuwe rol in de volle breedte te vervullen. Ook de havens hebben hier nadien vragen bij. De opstellers van het Eindbeeld hebben tijdens het overleg in het OBW aangegeven graag in gesprek te gaan met deze partijen en te kijken hoe hun zorgen weggenomen kunnen worden. Mijn secretariaat van het OBW zal daartoe het initiatief nemen.

Het laatste aandachtspunt is de financiering. Deze loopt tot eind 2022. Het OBW kan zich voorstellen dat geclausuleerd geld beschikbaar komt voor het invullen van de nieuwe rol van de Waddenacademie. Maar nu lijkt het net of na dat jaar geen financiering meer beschikbaar is voor duurzame kennishuishouding. En dat zou het OBW bevreemden want het Waddenfonds heeft tot het eind van de looptijd van deze regeling financiering daarvoor beschikbaar. Het OBW adviseert dan ook om uit te spreken dat het geld dat tot einde van de looptijd van het Waddenfonds beschikbaar is, voor de kennishuishouding kan worden ingezet. Het OBW beschouwt dit dan als een onderdeel van het budget dat nodig is voor de structurele financiering van de kennishuishouding door alle leden van het BOW.

Zoals gebruikelijk ga ik er van uit dat het Bestuurlijk Overleg Waddengebied bij hun besluiten de adviezen van het OBW meeweegt en ben ik gaarne bereid in de vergadering van 24 juni 2021 deze persoonlijk toe te lichten.

Hoogachtend,

Drs. A.A.M. Brok
Voorzitter Omgevingsberaad Waddengebied

